

I 54643
74642

Samouprava

GLASILO ŽUPANSKE ZVEZE V LJUBLJANI

LETO 1940

LJUBLJANA, V JANUARJU 1940

ŠTEV. 1

K novemu letu.

Če pogledamo nekoliko nazaj v huda leta gospodarske krize, ki je tiščala tudi občinsko gospodarstvo k tlom, ter naprej v negotovo leto 1940, moramo biti s preteklim letom zelo zadovoljni. Dohodki občin so dotekali ne samo normalno, kakor so bili proračunani, temveč pri večini občin precej preko proračunanih zneskov. Saj so končale računsko leto 1938/1939 podeželske občine z lepim prebitkom 8,5 milijonov dinarjev, enako ugodno tudi naše štiri mestne občine. V podeželju so doklade prinesle 2,3, trošarine skoraj 5 milijonov preko proračunanega donosa. Bil je mir in gradilo se je. Samo za gradbeno stroko, predvsem za občinske ceste, so šli 4 milijoni preko proračunskih kreditov, pa tudi v drugih strokah se je marsikaj potrebnega storilo in zamujenega popravilo.

Seveda niso bile prav vse občine deležne ugodne konjunktуре, zlasti ne čisto kmečke občine, kjer se poleg stalno nizke davčne osnove tudi donos trošarin ni toliko dvignil kakor pri industrijskih in pri občinah z razvito obrtjo. Nekaj pa je vsako leto občin, ki sploh nikamor ne morejo, ker so preobremenjene, bodisi da so se prezadolžile, bodisi da imajo velik okoliš z revnim prebivalstvom in torej veliko nalog, a malo dohodkov, bodisi da so jih zadele elementarne nezgode. Takim občinam je pomagala banovina, kakor že nekaj let, s posebnim »izravnalnim« prispevkom, ki naj bi potisnil previsoko občinsko doklado na znosno stopnjo. Žal so bili ti prispevki lani precej manjši od predlani — 435.000 nasproti 772.000 din. Banovina je pri razpolaganju s svojimi krediti pač na vseh koncih in krajih štedila, pripravljajoč se na pričakovane nove velike naloge.

Lani se je pripetil tudi edinstveni, sicer že dlje časa pričakovani primer, da je neka občina pod bremenom omagala in — napovedala konkurz. Res je, da se je bila ta občina zelo lahko-miselno prezadolžila, vendar smo mnenja, da bi jo bili država in banovina lahko rešili, posebno še, ker se je občina zadolžila v prvi vrsti zato, da je mogla v novem občinskem domu dati zavetje dvema državnima ustanovama, sodišču in davčni upravi. Upamo, da se ta občina sanira vsaj v teku konkurznega postopka ter tako reši kreditna čast tudi ostalih slovenskih občin.

Lani je bil zaključen prvi tajniški tečaj. Udeležba je bila lepa, uspeh pa se bo pokazal šele pri izpitih. Rešitvi izredno težavnega vprašanja občinskega uslužbenstva smo prišli za dober korak bliže. Zdi se namreč, da tudi sedanja ureditev še ne pomeni končne rešitve, ker še ne ustreza stanju, kakršno bi vsestransko zadovoljevalo. Pojavljajo se velike težkoče pri odobravanju uslužbenških statutow, pri nameščanju, prevajanju itd., tako da se slišijo predlogi, da naj se občini ali vrne tista popolna samostojnost, ki jo je imela v tem pogledu še pred desetimi leti, ali pa naj se ji vzame sploh ves vpliv na svoje uslužbenke, ki naj postanejo banovinski. Za rešitev uslužbenškega vprašanja, ki jo bomo mogli imenovati definitivno, bo vsekakor treba še precej dela, opazovanja in zorenja. V ostalih pogledih pa je organizacija naše občine končana ter so — z redkimi izjemami — preneseni nanjo tudi vojaški posli.

Tako je tja do jeseni teklo življenje občin v miru in tihem delu. Niti volitev občinskih odborov ni bilo, čeprav je — do danes — že 305 odborom, torej v 75 % vseh občin, poslovna doba potekla. V avgustu pa sta bila dva velika dogodka, ki sta odločilno vplivala na vse naše javno življenje in potisnila vse druge skrbi v stran. V zunanji politiki je bil to nenadni izbruh vojne, ki je spočetka grozila, da se bo takoj razširila tudi na jugovzhodno Evropo, v notranji politiki pa sporazum med Hrvati in Srbi, ki je odstranil obupno napetost v notranjosti države in sprostil narodne sile velikega dela države za složno sodelovanje v prid državni celoti.

Vojna je sicer hitro zajela tudi naše gospodarstvo, ni pa doslej še neugodno vplivala na dohodke občin. Pač pa je povzročila občinam takoj nove in v proračunu nepokrite izdatke s preskrbo družin vpoklicanih vojnih obveznikov, ki jo je država prevzela oziroma organizirala šele konec oktobra, ko je bil večji del vpoklicanih že doma. Nekaterе občine terjajo te izdatke sedaj od države nazaj, češ da so jih bile izdale takrat zanjo kot edinega činitelja, ki jih je bil dolžan nositi.

V občinsko administracijo je segla vojna takoj z vso silo. Ne bom opisoval dela, skrbi in razočaranj, ki so jih bili župani ob naši prvi mobilizaciji deležni. Ta velika preizkušnja je za nami in nevarnost vojne, hvala Bogu, zaenkrat tudi. Medtem se je mnogo delalo. Država se je pripravila in lahko smo uverjeni, da se klasični nered v septembru ne bo ponovil. Vojska je dobro oborožena, meja utrjena, organizacija preskrbe in zaštite civilnega prebivalstva domala izvršena. Z zaupanjem in pogumno lahko gledamo v bodočnost, trdno odločeni, da branimo našo Jugoslavijo do zadnjega moža!

Velikih žrtev zahtevajo obrambne priprave tudi od občine in ni čudno, če se te žrtve danes težko in nerade dajejo. Ponekod še ni zadosti prodrlo razumevanje zanje, zlasti ne za potrebo učinkovite pasivne zaštite pred napadi iz zraka. Te občine lahko vidijo pri mali Finski, s kakšno brezobzirnostjo se

nadmočni sovražnik, ki ne more dovolj hitro streti vojaškega odpora na fronti, vrže na civilno prebivalstvo, hoteč streti odpor naroda od zadaj. Kako brez izbire in v kakšnih množinah se že danes, ko borba še daleč ni dosegla vrhunca, mečejo rušilne in zažigalne bombe — strupene še čakajo v skladiščih — na mesta, trge in vasi, da bi se narod ustrašoval in mu vzela volja do odpora! Gorje kraju, ki nima ne zaklonišč, ne organizirane zaščitne službe, ne načrta za izpraznitev in za porazdelitev in preskrbo prebivalstva po varnejših, raztresenih krajih! Nobene podlage ni za domnevo, da bo z nami sovražnik lepše ravnal, pa naj bo to kdorkoli. Lahkomiselno je tudi naziranje, da se nam ni treba pripravljati, ker da bo Jugoslavija mogla ostati nevtralna do konca, ali malodušno domnevanje, da so priprave, kakor jih naše finance prenesejo, nezadostne in zato nesmotrne ter ves denar in delo zanje proč vrženo. Časi so tako resni, da so postale naloge državne obrambe tudi za občino prva dolžnost, kateri se mora ves njen mirnodobni delokrog podrediti. Vsako zanemarjenje se utegne kruto maščevati.

V leto 1940 stopamo z veliko skrbjo. Za občine se je že začelo nesrečno; saj jim hoče trošarinska novela z dne 29. decembra 1939, s katero se je po osmih letih zopet uvedla državna trošarina na alkoholne pijače, občinska pa zato maksimirala na 50 par od litra vina in 3 din od hektol. stopnje žganja, s prihodnjim proračunskim letom vzeti polovico, mestom in trgovim celo dve tretjini njihovih najboljših, najsolidnejših in za prebivalstvo najmanj občutnih dohodkov! O poraznem učinku, ki ga mora to maksimiranje, ako naj obvelja, imeti na občinsko gospodarstvo, poročamo v posebnem članku te številke. Dobro razumemo, da potrebuje država za svoje obramno delo ogromnih denarnih sredstev. Toda na eni strani odrediti, da se v občinskih proračunih za leto 1940/41 dokladna stopnja čim bolj zniža, da postane tako čim več davčne moči proste za potrebe države, na drugi strani pa vzeti občinam polovico trošarinskih dohodkov, se pravi občinam ne samo popolnoma onemogočiti izvršitev njihovih državnoobrambnih nalog, temveč prav resno ogroziti njihovo redno poslovanje sploh. Tako daleč štednja ne more iti; mnenja smo pa tudi, da je novo maksimiranje nepotrebno in da more država dobiti potrebna nova sredstva, ne da bi samoupravam zapirala njihove, že z zakonom o občinah dovolj omejene davčne vire. Upamo, da se bo skupnemu naporu županske zveze, kraljevske banske uprave in političnih činiteljev posrečilo, da doseže razveljavljenje tega usodnega ukrepa.

V letu 1940 pa smemo pričakovati tudi radostni dogodek in uresničenje naših dolgoletnih želj: ustanovitev banovine Slovenije. Čudno počasi se rešuje to vprašanje in morda bo treba premagati še močne ovire. Toda ustavili se tik pred ciljem ne bomo! Kakor odločno smo pripravljeni braniti državo proti vsakemu napadu od zunaj, tako odločno zahtevamo svoje pravice znotraj, svoje lastno življenje, prosto nesrečnih spon cen-

tralizma, ki ga duši in mu jemlje polet. Čim pa bo ta naš cilj dosežen in če nas Bog še nadalje obvaruje vojne, bo leto 1940 za samouprave srečno in lepo, polno novega življenja in radostnega ustvarjanja. In to je iskrena želja nas vseh!

Plut St.:

Odškodninska odgovornost občine, njenih organov in uslužbencev.

I. Splošno.

Občine so samoupravna telesa in pravne osebe po javnem in po zasebnem pravu (§ 1 zakona o občinah, čl. 96 ustave). Kot take morejo biti nosilec vseh pravic in obveznosti po javnem in zasebnem pravu, kolikor niso od tega s poedinimi zakonitimi predpisi izrecno izključene (občine n. pr. ne morejo biti zakupniki občinskega lova po § 11 zakona o lovu in ne zakupniki ribolova po § 16 zakona o sladkovodnem ribarstvu) oziroma kolikor so pravice in obveznosti utemeljene v čisto osebnih odnosih fizičnih oseb (n. pr. v rodbinskem pravu). Občine morejo zaradi te svoje lastnosti pri sodiščih tožiti in tožene biti, pa tudi pred upravnimi oblastmi nastopati kot stranka (n. pr. občina zahteva od druge občine povračilo ubožne oskrbe, ali občini kot taki se more z odločbo naložiti plačilo gotove vsote kot n. pr. za vzdrževanje policije, poslopja sreskega načelstva itd.). Zatorej so občinam kot takim pravno opravičeno poedini zakoni in uredbe naprtili tudi odškodninsko odgovornost za škode gotove vrste, oziroma kjer tega ni, odgovornost za škodo po splošnih predpisih o odškodninski odgovornosti.

Odškodninsko odgovornost občin pa je seveda strogo ločiti od kazensko pravne odgovornosti občinskih funkcionarjev za prekršitve poedinih dolžnosti, ki jih nekateri zakoni nalagajo neposredno ali tem funkcionarjem ali pa občini, ki jih pa ta naloži svojim uslužbencem. V teh primerih je le uslužbenec, oziroma organ občine sam kazensko odgovoren, ne pa tudi občina. Tako n. pr. je po zakonu o volilnih imenikih kazniv občinski uslužbenec, ki koga namerno vpiše ali izbriše iz volilnega imenika, ki komu prepreči voliti, ki ne predloži pravočasno volilnih imenikov sodišču v potrditev itd., po zakonu o ustrojstvu vojske in mornarice je kazniv obč. funkcionar, ki ne išče, prijavi in privede vojaškega begunca vojaški komandi itd. Kazen v teh in podobnih primerih zadene le krivega občinskega organa oziroma uslužbenca.

Odškodninske odgovornosti občine tudi ne smemo zamenjati z njenimi obveznostmi po številnih zakonih, da prispevajo v gotove fonde (n. pr. v kmetijski fond, banovinski šolski sklad itd.), ali da podpirajo gotove organizacije (n. pr. gasilske), ali zlasti

da nosijo gotove stroške (n. pr. stroške za gašenje požara po požarno-polici. redu), stroške gradnje in vzdrževanje občinskih cest in mostov, stroške pribave zemljišča za šole, stroške vzdrževanja državne policije v kraju ali poslopja sreskega načelstva in še tisoč drugih stroškov). Že sedaj pa opozarjam, da more iz zanemarjenja teh dolžnosti nastati za občino tudi prava odškodninska odgovornost, n. pr. ako občina kljub opominu občanov ni odredila zatiranja bolezní na kulturnih rastlinah ali zaradi spora z drugo občino ni hotela popraviti mostu na občinski cesti, ki je na meji dveh občin, pa je prišlo zaradi tega do nesreče itd.

Prava odškodninska odgovornost občin po splošnih predpisih zasebnega prava je enaka odškodninski odgovornosti privatnih, fizičnih in pravnih oseb. Poleg tega pa so naprtili občinam poedini predpisi javnega prava še posebno odškodninsko odgovornost iz neke socialne odgovornosti občin za škode, povzročene na njenem teritorialnem področju. Na splošno moremo reči, da je odškodninska odgovornost občin širša od odškodninske odgovornosti privatnih (fizičnih in pravnih) oseb, pa tudi težja, ker občina načeloma odgovarja tudi za svoje uslužbenice in organe (čl. 18/3 ustave, § 87 z. o.), oziroma z njimi solidarno, to se pravi tako, da more oškodovanec prosto izbirati, ali hoče tožiti organa ali uslužbenca občine ali pa občino samo, oziroma oba. Seveda ima občina v primeru, da je sama plačala odškodnino iz škode, storjene po uslužbencu, pravico terjati povračilo od storilca, t. j. od obč. uslužbenca ali organa (§§ 896, 1302 o. d. z.). Iz tega vidimo, da glede odškodninske odgovornosti ni za občino nobenega favoriziranja, ampak celo večja strogost.

Odškodninsko odgovornost občine uveljavlja oškodovana stranka ali civilnopravno ali v upravni poti; pot je razvidna iz določil zakona samega (n. pr. uredbe o povračilu škode iz političnih nagibov) ali iz bistva škode (n. pr. po zakonu o poštah). Načeloma veljaj, da se po javnopravnih zakonih izrecno predvidena odškodninska odgovornost občin uveljavlja v upravni poti, v zasebnopravnih zakonih (o. d. z. in drugih zakonih) zasnovana odškodninska odgovornost pa pred rednim sodiščem.

V naslednjem bom navedel poedine predpise, ki veljajo za odškodninsko odgovornost občin.

II. Odškodninska odgovornost občine kot imovinskega subjekta.

Odškodninska odgovornost občine kot imovinskega subjekta (n. pr. lastnika nepremičnin ali drugih pravic, oziroma kot podjetnika n. pr. občinske elektrarne, klavnice, kopališča itd., kolikor podjetje ni osnovano kot samostojna pravna oseba) se presoja po splošnih načelih odškodninskega prava, ki so obsežena v §§ 1295 do 1341 o. d. z. in še v nekaterih drugih zakonih, ki pa za občino pridejo manj v poštev (n. pr. trgovinski zakon, avtomobilski zakon itd.). Po teh splošnih odškodninskih predpisih se presoja tudi škoda, povzročena po občini v posrednem izvrševanju

njenih javnopravnih nalog, n. pr. občina naroči živila za svoje prebivalstvo, pa pogodbe ne izpolni ob pravem času, kraju ali na dogovorjen način, ali občina zamenja zaradi zgradbe občinskega doma svoje zemljišče z drugim, pa je zaradi te pogodbe kdo oškodovan itd. itd. Sploh je škoda iz vseh poslov občine, ki so po svojem bistvu civilnopravnega značaja, presoјati po splošnih predpisih državlјanskega prava in je v tej odgovornosti občina prav v istem položaju kakor fizične osebe. (Prim. § 290 o. d. z.)

Splošni predpisi odškodninskega prava po o. d. z., kolikor bi bilo dobro, da jih občina pozna, so tile:

Škoda je vsaka kvara komu po imovini, pravicah ali osebi (§ 1293 o. d. z.); vsakdo je upravičen od poškodovalca terjati povračilo škode, ki jo je ta storil ali po svoji krivdi, t. j. hotoma in vedoma, ali zaradi dolžne nevednosti ali pomanjklјivosti potrebne pazljivosti ali pridnosti, pa naj je škoda nastala s kršitvijo pogodbe ali drugače (§§ 1294 in 1295 o. d. z.). Pogoј za odškodninsko odgovornost je torej nastala škoda in krivda ter vzročna zveza med škodo povzročujočim dejanjem in škodo. Za škodo, nastalo zaradi slučaja (§ 1311 o. d. z.) in brez krivde (§ 1306 in 1296 o. d. z.), načeloma nihče ne odgovarja. Stvar tožnika (oškodovanca) je, da dokaže krivdo in višino škode. Načeloma jamči vsak le za škodo, ki jo je sam storil; če pa je škodo povzročilo več oseb namerno, ali če deleži posameznika na škodi niso določljivi, jamčijo vsi storilci solidarno, t. j. vsi so odgovorni za vso škodo, če pa jo je eden povzročil, so ostali prosti. Po strožjem avtomobilskem zakonu z dne 9. avg. 1908 pa jamčita vedno za vsako škodo iz obratovanja avtomobila lastnik in šofer solidarno; krivde šoferja ni treba dokazovati, ker se ta po tem zakonu domneva. Vsakdo je odgovoren tudi za krivdo tistih oseb, ki se jih poslužuje za oskrbovanje svojih poslov (§ 1313 a, o. d. z.). Za škodo, povzročeno komu zaradi prekoračenja pooblastila, odgovarja načeloma pooblaščenec sam, ne pa tudi pooblastitelj (§ 1016 o. d. z.). Velikost krivde vpliva na višino odškodnine, t. j. ako je bila škoda povzročena nemarno ali iz očitne malomarnosti, je poškodovalec dolžan povrniti dejansko škodo in odišli dobiček, pri manjši krivdi (n. pr. zaradi malomarnosti) pa le dejansko škodo. Vsaka tožba na odškodnino načeloma zastara, če ni v zakonu posebnega roka, v treh letih od dneva, ko je oškodovanec zvedel za škodo in storilca; le če ni zvedel za poškodovalca in škodo, ali če je škoda nastala zaradi zločina, zastara tožba šele v tridesetih letih.

III. Odškodninska odgovornost občine kot oblastva.

Drugačna pa je stvar, kjer občina nastopa kot oblastvo ter v izvrševanju njenih neposrednih javnopravnih dolžnosti stori škodo. Po stari avstrijski zakonodaji (dvorni dekret od 14. marca 1806) zaradi uradnih dejanj ni bilo mogoče s civilnopravno tožbo nastopiti zoper državo, analogno tudi ne zoper občino, prav tako pa tudi

ne zoper občinske organe in uslužbenec, ki so škodo v izvrševanju službe izvršili. Obstajale so le nekatere izjeme, n. pr. zoper sodne uradnike. Škodo, ki jo je državni ali občinski uslužbenec napravil, je bilo mogoče uveljavljati le upravnim putem. Tako so bili zasebniki, katerim je na ta način nastala škoda, tako rekoč brez pravne zaščite, ker tudi napovedani zakon o ureditvi tega vprašanja nikdar ni izšel. Posledica tega naziranja je bila, da je bivša avstrijska judikatura stala na stališču, da občina tudi ne odgovarja za zanemarjenje svojih javnopravnih nalog, zlasti krajevno-policijskih. Le glede vzdrževanja občinskih cest je že avstrijska judikatura stala zaradi določil spec. cestnih zakonov na stališču, da z zanemarjenjem rednega vzdrževanja cest, mostov itd. po občini ta odgovarja po predpisih zasebnega prava za škodo, ki komu iz tega nastane. Vedno je namreč stala avstrijska praksa in tudi teorija na stališču, da je iz kršenja javnopravnih predpisov nastalo škodo smatrati za škodo pravnopravne narave, ne glede na to, kdo krši te javne predpise, oblastva ali zasebniki.

Medtem pa se je zakonodaja spremenila in čl. 18/3 ustave je točno določil: »Za škode, ki jih uničijo državljanom državni ali samoupravni organi z nezakonitim ali nepravilnim izvrševanjem službe, odgovarjata pred rednim sodiščem uslužbenec kot storilec in država ali samoupravno telo.« To določilo je v spremenjeni obliki prevzel zakon o občinah, ki določa v § 87: »Za škode, ki jih povzroče državljanom občinski uslužbenci, kakor tudi občinski organi z nepravilnim in nezakonitim opravljanjem službe, odgovarjata pred sodiščem uslužbenec oziroma organ in občina. Pravica do tožbe zastara v 9 mesecih.« Z. o. je širši, ker je raztegnil odgovornost tudi na uslužbenec; toda na drugi strani je utesnil odškodninsko odgovornost občine na škodo, povzročeno zaradi nepravilnega in nezakonitega izvrševanja službe. Ne zadošča torej samo nepravilno ali samo nezakonito izvrševanje službe. Prakse o tem, katerega določila se bodo oprijela sodišča, ki so vezana na zakone, še ni. Je pa to prav nerodna divergenca ustave in z. o., posebno, ker pri nas nimamo t. zv. ustavnih sodišč, ki bi presojala ustavnost zakonov. Verjetno pa bo obveljal občinski zakon kot specialni in poznejši zakon, ker pri nas ni urejeno razmerje ustavnega zakona k drugim zakonom.

Udeležencem tečaja za občinske uslužbenec!

Vse udeležence tečaja za občinske uslužbenec naprošam, da mi sporočijo svoje sedanje službeno mesto in pa, katera skripta so od vodstva tečaja doslej prejeli. Te podatke nujno rabim, da morem udeležencem doposlati dosedaj izgotovljena skripta.

*Upravitelj tečaja za občinske uslužbenec
(pri kralj. banski upravi v Ljubljani.)*

Predpogoj odškodninske odgovornosti občin po ustavi in z. o. je, da je bila škoda izvršena z nezakonitim oziroma nepravilnim izvrševanjem službe. Mišljena je javnopravna služba, torej izvrševanje neposrednih javnopravnih nalog občine, oblasti same, in ne morda njeni privatnopravni posli oziroma škoda, povzročena od občine v svojstvu zasebnika. Za občino kot zasebnopravni subjekt namreč niso razen nekaterih izjem (§ 165 z. o.) postavljeni nobeni posebni predpisi, pravila ali navodila. Tudi sta pojma »zakonitosti in pravilnosti« specialna za javno in ne za zasebno pravo. Razlika, kakšno službo ima v mislih čl. 18/3 ustave oziroma § 87 z. o., je važna, ker za škodo iz javnopravnega udejstvovanja občine, povzročeno po občinskih organih in uslužbencih, odgovarjata solidarno občina in organ oziroma uslužbenec, dočim odgovarja za škodo, povzročeno po teh osebah v privatnopravnem udejstvovanju občine, izključno občina (§§ 1313 a, 1315 o. d. z.). Tudi zastaralni rok je različen: za privatnopravno škodo je zastaralni rok načeloma tri leta, za škodo iz nepravilnega oziroma nezakonitega izvrševanja javne službe pa bi bil 9 mesecev.

Škoda je morala biti povzročena neposredno z (ne o b !) izvrševanjem službe; ne zadošča, da je bila škoda storjena n. pr. v službenih prostorih, med uradnimi urami, ali da je bila storjena od uslužbencev (organov) v poslih, ki ne spadajo v njihovo neposredno službo (n. pr. občinski tajnik je brez razloga zaprl osebo v občinski zapor). V takih primerih bo odgovarjal odškodninsko pač le storilec. Vprašanje, ali je škoda povzročena z izvrševanjem službe ali o b izvrševanju službe, bo sodišče presojalo po konkretnih okoliščinah, v katerih je bila škoda storjena in vpoštevaje sodelovanje organa oziroma uslužbenca pri škodo povzročujočem poslu.

Predpogoj odškodninske odgovornosti občine pa je krivda uslužbenca oziroma organa (§ 1295—1296 o. d. z.), ki jo mora dokazati tisti, ki uveljavlja odškodninski zahtevek; kajti v dvomu velja, da je škoda nastala brez tuje krivde.

Pojma »nezakonitega« in »nepravilnega« izvrševanja službe nista v nobenem zakonu točno definirana. Vsekakor pa je pod nezakonitostjo razumeti ravnanje mimo ali zoper predpise višje vrste (zakone, uredbe, pravilnike itd.), pod nepravilnostjo pa ravnanje mimo ali zoper predpise nižje vrste (ukaze, navodila nadzornih oblastev itd.). Ne bo pa razumeti pojmov nezakonitosti in nepravilnosti čisto formalno-pravno, procesno, tako n. pr. da bi že pogrešno navajanje zakonitega določila v odločbi ali pogrešno pravno mnenje, izraženo v odločbi (seveda, če se ne dokaže, da je bilo storjeno namerno ali po drugi krivdi), ustanavljalo odškodninsko odgovornost občine. Nasprotno temu pa bo brez dvoma, tudi če se ne sprejme zgornja opredelitev pojmov nezakonitosti in nepravilnosti izvrševanja službe, sem šteti škodo, nastalo iz kršenja pravil službe po uredbi o občinskih uslužbencih, zaradi netočnosti, nevestnosti uslužbencev, dalje škodo iz malomarne opustitve kakega službenega dejanja

(odločbe, poročila v določenem roku, kot n. pr. poslovanje občin po § 9 zakona o bolnišnicah) in temu podobno.

Pojma občinskega uslužbenca in organa sta precej jasna. Organi so župan, občinska uprava in občinski odbor (§ 81–84 z. o.), pa tudi poedini občinski odbornik more biti občinski organ, ako vrši po nalogu občine zanjo kak posel (§ 67 z. o.) n. pr. ako sodeluje pri izdajanju živinskih potnih listov v delu občine. Niso pa organi posamezni odbori oziroma odseki občinskega odbora (n. pr. policijski, gradbeni odsek), pač pa je organ namestnik župana, ko je župan odsoten. Tudi krajevni zbor in krajevni starešina »posebnega dela občine« (podobčine) nista organa občine, ker morejo podobčine samostojno nastopati pred sodiščem kot tožniki ali toženci (§ 102 c.p.p.); saj jim zakon o občinah (§§ 110, 118 z. o.) priznava sposobnost, v lastnem imenu prevzemati obveznosti.

Občinski uslužbenci so vsi, ki so trajno ali začasno v občinski službi, bodisi da so pragmatični ali pogodbeni ali dnevničarji itd., ne glede na to, ali so zapriseženi ali nezapriseženi.

Pojem državljana po § 87 z. o. in čl. 18/3 ustave ni jemati v smislu zakona o državljanstvu, ampak širše, t. j. za vse fizične in pravne osebe, domače in tuje, kolikor jim je z izvrševanjem službe po občini na protipraven način povzročena škoda. Poudarek in smisel cit. določil je na škodi, povzročeni z nezakonomitimi oziroma nepravilnim izvrševanjem službe, ne pa na tem, komu je škoda nastala. Da ni bila nameravana s tem zaščita le našim državljanom in fizičnim osebam, o tem so si edini vsi komentarji ustave in zakona o občinah.

Zakon o občinah predvideva zastaralni rok 9 mesecev za odškodninske tožbe zoper občino oziroma organe občine. Rok je šteti analogno §-u 1489 o. d. z. od dneva, ko je oškodovanec zvedel za škodo in storilca, in ne od dneva storjene škode. Kot že prej povedano, velja ta rok le za tožbe zaradi škode iz uradnega poslovanja občine, dočim velja za ostale odškodninske tožbe zoper občino kot imovinski subjekt splošni zastaralni rok treh oziroma tridesetih let (§ 1489 o. d. z.).

Občina v teh tožbah ni favorizirana v tem smislu, da bi v primeru, da se ni vložila tožba že v početku obenem zoper občino in občinskega organa (uslužbenca), pozneje ne mogla biti tožena. Tudi če se izkaže v izvršbi zoper krivega občinskega organa oziroma uslužbenca, da oškodovani ne bo prišel do kritja prisojene vsote, more ta vložiti še vedno tožbo zoper občino, seveda če zahtevek še ni zastaran. Tudi glede izvršbe ni za občino določeno, da bi se moglo zoper njo postopati šele tedaj, ko zoper organa (uslužbenca) kot storilca izvršba ne bi bila uspešna. Koga se v izvršbi drži oškodovani upnik, je prepuščeno njegovi volji. To sem navajal le, ker ima zakon o uradnikih in zakon o mestnih občinah glede tega za državo oziroma za mestno občino ugodnejša določila.

V primerih, kjer je občina zaradi solidarne zaveze po § 87 z. o. oziroma čl. 18/3 ustave plačala po uslužbencu v službi storjeno

škodo, ima po občih načelih o. d. z. proti uslužbencu pravico regresa, t. j. povračila. Ta svoj zahtevek pa mora občina uveljaviti proti uslužbencu s tožbo pri sodišču (§§ 896 in 1313 l. d. z.) in ne morda upravnim potom. Na tem nišesar ne spremeni določilo § 102 z. o., po katerem občinski odbor sklepa po sestavi in razgrnitvi zaključnih računov o morebitnih povračilih. Pri določilu § 102 z. o. gre le za event. škodo, povzročeno občini po uslužbencu ob izvrševanju proračuna (n. pr. če je izplačal vsoto brez naredbe župana), ne pa če je povzročil škodo brez zveze s proračunom. Sploh pa je določilo § 102 z. o. več ali manj iluzorno, ker so pristojna za odločanje o škodi ob izvrševanju proračuna povsem druga oblastva. (Dalje sledi.)

K novemu maksimiranju občinske trošarine na vino in žganje.

Že leta 1932 je bila občinska trošarina na vino in žganje maksimirana. Toda to maksimiranje je zadelo razmeroma malo občin in navadili smo se ga. Bilo je tudi utemeljeno v takratni izredno nizki ceni vina in vinogradnikom smo olajšanje privoščili. Z uredbo o spremembah in dopolnitvah zakona o državni trošarini z dne 29. dec. 1939 (»Službene Novine« št. 300/CVI/850) pa je občinska trošarina vnovič maksimirana, to pot na 50 din od hektolitra vina in 3 din od hektolitrske stopnje alkohola žganja. Maksimiranje stopi v veljavo s 1. aprilom t. l. S to usodno uredbo ne bo zaostalo samo vse občinsko gospodarstvo, temveč se je bati, da bo onemogočeno tudi najnujnejše poslovanje mnogih občin in njihovih uradov.

V naslednjem hočemo javnost na to nevarnost opozoriti ter s statističnimi podatki pokazati, kako bo omenjena novela k trošarinskemu zakonu globoko posegla v občinsko gospodarstvo in kako porazno bo vplivala na občinske finance.

Po § 95 zakona o občinah smejo občine pobirati za pokritje svojih potreb doklade k državnim neposrednim davkom, trošarine in takse. Drugih davčnih virov zanje ni.

Po proračunih za leto 1939/40 znaša povprečni odstotek občinskih doklad v dravski banovini 91%; trošarine so v vseh občinah uvedene na alkoholne pijače, in to v mestih in trgih po 150 din, v selskih občinah po 100 din od hektolitra vina, v vseh pa po 5 din od hektolitrske stopnje žganih alkoholnih pijač. Nekaterе občine imajo uvedeno trošarino na klavno živino in meso, ki pa je zelo nizka in izkazuje prav malenkostne dohodke. Trošarine na predmete, namenjene industrijski predelavi, so bile v vseh občinah dravske banovine s proračunskim letom 1939/40 odpravljene. Občinske takse v vseh občinah izkazujejo malenkosten donos 3.005.776 din pri celokupnih dohodkih 80.125.159 din.

Glavni dohodki občin so torej doklada k direktnim davkom in občinska trošarina na alkoholne pijače.

V dravski banovini imamo skupno 407 občin, od katerih velja za 4 (Ljubljano, Maribor, Celje in Ptuj) zakon o mestnih občinah, za ostale 403 pa zakon o občinah z dne 14. marca 1933. Med temi 403 občinami imamo 35 podeželskih mest in trgov, ki pobirajo po veljavnem trošarinskem zakonu do 1. aprila še občinsko trošarino od vina po 150 din od hektolitru, ostalih 368 občin pa po 100 din od hektolitra. Pri pregledu dejanskih občinskih dohodkov za leto 1938/39 je znašal donos občinske trošarine v teh 403 občinah v letu 1938/39 skupno 28.802.601 din. V 35 prej navedenih podeželskih mestih in trgih, ki pobirajo trošarino po 150 din od hektolitra vina, je znašal ta dohodek 6.037.506 din, v ostalih 368 občinah pa, ki pobirajo trošarino po 100 din od hektolitra vina, 22.765.095 din.

Zaradi maksimiranja občinske trošarine po čl. 5 uvodoma citirane uredbe se mora z novim proračunskim letom (s 1. aprilom 1940) trošarina v vseh 403 občinah znižati na 50 din od hektolitra vina in na žganje na 5 din od hektolitrske stopnje alkohola. Tako se bo morala trošarina v 35 mestih in trgih znižati od 150 din na 50 din od hektolitra ali za dve tretjini, kar znaša pri donosu 6.037.506 din izpad 4.025.004 din; pri ostalih 368 občinah pa se bo morala trošarinska stopnja znižati za polovico, kar pomeni pri donosu 22.765.095 din izpad 11.382.547,50 din. Skupno bo znašal zaradi maksimirane trošarinske stopnje v proračunskem letu 1940/41 **izpad na trošarini 15.407.551,50 din.**

Davčni predpis, od katerega se v navedenih 403 občinah pobirajo avtonomne doklade, je znašal v letu 1938/39 48.962.246 din, od česar odpade na 35 podeželskih mest in trgov 8.579.000 din, na ostalih 368 selskih občin pa 40.383.246 din. Ako primerjamo zgoraj navedene, zaradi maksimiranja trošarinske stopnje izpadle dohodke 15.407.551,50 din s predpisom državnega neposrednega davka 48.962.246 din, se nam pokaže, da bi se morale zaradi izpada trošarine zvišati občinske doklade povprečno pri vseh občinah za 32 %; selske občine bi torej pri davčnem predpisu 40.383.246 din krile izpadlo trošarino 11.382.547,50 din s povišanjem doklade za 29%, podeželska mesta in trgi pa bi za nadomestitev izpadle trošarine 4.025.004 din pri davčnem predpisu 8.579.000 din morale povprečno zvišati doklado celo za 47 %.

Ako upoštevamo, da znaša po proračunih za leto 1939/40 povprečni dokladni odstotek v občinah dravske banovine 91 %, bi se že samo zaradi znižanega donosa trošarin v letu 1940/41 moral zvišati ta odstotek za gornjih 32 %, torej od 91 za 32 na 123 %, pri podeželskih mestih in trgih pa celo za 47 %, torej od 91 za 47 na 138 %!

Občinski odbori v naših občinah izvajajo pri sestavi občinskih proračunov vsako leto že sami največjo štednjo. Proračuni predvidevajo v glavnem samo kredite, potrebne za upravo in za uspešno delovanje občinskega urada, za izvrševanje državnih

poslov, za vzdrževanje šol in za redno obrestno in anuitetno službo občinskih posojil. Krediti za samoupravne naloge, zlasti za občinske komunikacije, za pospeševanje kmetijstva in zdravstva so že zdaj skrčeni na minimum. Izdatkov za socialno skrbstvo pri zvišanih cenah življenjskim potrebščinam ne bo mogoče skrčiti. Poleg tega bodo občine na novo bremenili v prihodnjem proračunu za leto 1940/41 še obvezni izdatki za zaščito pred zračnimi napadi iz zraka v smislu uredbe o zaščiti pred zračnimi napadi z dne 13. aprila 1939 in izdatki po čl. 20 uredbe o državni mobilizaciji, kar bo gotovo presegalo iznos 15 % občinske doklade k državnim neposrednim davkom. Iz tega pa sledi, da se izdatki v občinskih proračunih za leto 1940/41 nikakor ne bodo mogli znižati, ampak se bodo mogli le s težavo vzdržati na dosedanji višini.

S posebno odredbo je finančni minister zaradi izrednih razmer odredil, da se v proračunskem letu 1940/41 občinske doklade v nobenem primeru ne smejo zvišati, tako da bo mogla država do najvišje mere realizirati svoje dohodke in da ostane čim več davčne moči proste za potrebe države. Z ozirom na zgoraj navedene statistične in številčne ugotovitve v občinah dravske banovine to nikakor ne bo mogoče, ako naj ostane v veljavi čl. 5 uvodoma citirane novele.

Iz opisanega stanja je kaj lahko videti, da je sestava občinskih proračunov za leto 1940/41 ob danih zakonih in navodilih nemogoča. Na eni strani se občinam nalagajo nova bremena, na drugi strani pa se jim v še večji meri jemljejo viri dohodkov. Pri takšem stanju stvari občinske doklade ne bo v nobeni občini mogoče znižati, tudi je ne bo mogoče držati na sedanji višini, ampak jo bo v vseh občinah potrebno znatno zvišati. Tako tudi ne bo mogoče ugoditi prej omenjenemu razpisu finančnega ministra, ako hočemo, da bodo mogle občine vršiti svoje posle tako hitro in ekspeditivno, kakor to zahtevajo koristi in potrebe državne obrambe.

Novo maksimiranje je toliko manj umestno, ker je sedanja maksimalna trošarinska stopnja 1 din od litra pri nas popolnoma udomačena, dalje ker je ta občinska davščina prostovoljnega značaja in ker zadnja leta proti tej trošarinski stopnji v dravski banovini ni bilo nobenih pritožb. Zaradi občinske trošarine gotovo tudi ne bo prav nič ogrožen donos nove državne trošarine ter bi se zaradi razlike po 0-50 din pri litru vino najbrž prav nič ne pocenilo, ampak bi ta razlika ostala samo v korist točilec.

Samo če se z uredbo uvedeno novo maksimiranje občinske trošarine odpravi ter ostane v veljavi dosedanja trošarinska stopnja za vino in žganje, bo občinam omogočena sestava času primernih proračunov in bo mogoče proračune uravnoveštiti v smislu navodil finančnega ministra z dosedanjimi občinskimi dokladami. Županska zveza je storila primerne korake, da se člen 5 uredbe razveljavi, ali vsaj njegova veljavnost za celo

proračunsko leta 1940/41 odloži. Isto je storila tudi kralj. banska uprava, ki je prav tako spoznala nevarnost in nevzdržnost uredbe. Občinam je zato dana odredba, da s sestavo proračuna za leto 1940/41 do konca februarja počakajo.

P. J. župan občine S.:

Težave županov.

Prejeli smo naslednji dopis župana kmet-ske občine, ki ga prav radi objavljamo, ker je naša želja, da pridejo v svojem glasilu do be-sede predvsem tudi župani sami, ter le obža-tujo, da se tako redki oglasijo.

Dolgo časa sem se pripravljaj, da bi v »Samoupravi« popisal težave županovanja. Prepričan sem sicer, da je več županov, ki bi to dosti lepše in bolje povedali, pa ne vem, zakaj se no-beden noče oglasiti. Kdor prebira »Samoupravo«, bo mislil, da smo župani z vsem zadovoljni, ker ni nobenega glasu iz občin.

Prvo je to, da se nam nalaga vse preveč dela in bremen. Od leta do leta se delo v pisarni množi, da ga tajnik že sam ne zmore več, čeprav mu jaz vsak dan pomagam. In kaj smo imeli dela in ga še imamo z vojaškimi stvarmi, to vedo župani sami! Delali smo, kolikor smo mogli, in še ni bilo vse prav, kar smo naredili. Nobenemu ne privoščim tega, kaj sva morala s tajni-kom slišati od vojaške oblasti. To ni prav, da se ugled župana tako tepta v blato. V prejšnjih časih so uživali župani ves drug ugled, kakor ga uživajo dandanes. Dobivamo samo stroga na-ročila in ukore, od nikoder pa ne priznanja za naše delo. Ko sem pred šestimi leti prevzel županstvo, smo imeli 2655 vložnih številčk na leto, danes pa jih imamo že čez 4000. Delo se je po-dvojilo, število uslužbencev pa je ostalo prejšnje.

Pravijo, da so občine avtonomne. Jaz pa pravim, da niso. Poglejte: v zakonu o občinah je § 75, ki pravi, da določi plačo županom občinski odbor. Naš občinski odbor je videl, koliko dela imava s tajnikom, pa mi je priznal 500 din mesečne plače. Ko smo statut predložili v odobritev, so nam ga vrnili s pri-pombo, da je plača previsoka. Vprašam vas, kje je tukaj občin-ska avtonomija? Nič manj ne delam za občino kakor tajnik, za vse sem jaz odgovoren. Koliko skrbi, jeze in potov imam vedno, in za vse to ne zaslužim niti 500 din! Pri takih stvareh bi že morali dati prav občinskim odbornikom, ki edini poznajo naše razmere.

Veliko je bilo jeze, ko smo lani sestavljali občinski pro-račun. Od okrajnega načelstva smo dobili naročilo, da moramo vstaviti za kmetijski sklad enkrat večjo vsoto kakor smo jo imeli do sedaj. Ker še do sedaj ni imela naša občina od tega izdatka niti najmanjše koristi, občinski odbor ni maral odobriti zvišanja. Zaradi tega nam je bil proračun dvakrat vrnjen. Da

nam ni bilo treba zvišati doklad, smo znižali izdatke za ceste in na ta način ugodili višjemu naročilu. Meni se zdi, da to ni prav. V naših občinskih proračunih je že malo postavk takih, o katerih lahko občinski odbor sam odloča, pri večini postavk nam že oblast predpiše višino izdatkov. Na eni strani nam svetujejo štednjo, na drugi strani pa nam vsako leto višajo obvezne izdatke. Ne vem, kam bo prišlo tako občinsko gospodarstvo!

V veliko stisko je prišla naša občina lansko jesen pri izvajanju občinskega proračuna. Iz naše občine je bilo izredno veliko vpoklicanih na orožne vaje in od glavarstva smo dobili naročilo, da mora občina podpirati revne družine vpoklicanih vojnih obveznikov. Občina pa ni imela za take nepričakovane izdatke nobenih sredstev. Koliko neopravičenih očitanj sem moral slišati, kakor da bi bil župan kriv, da občina nima denarja in da ne more dajati podpor. Ko je bilo že orožnih vaj konec, je šele država začela izplačevati podpore, toda te podpore so za naše razmere prenizke in prišle so tudi za mnoge družine prepozno.

Najhujše pa čaka nas župane letos pri sestavljanju novih proračunov! Dobili smo že tri proračunske okrožnice in v vseh se občinam nalagajo nova bremena. V proračun bi morali vstaviti podpore rodbinam vpoklicanih vojnih obveznikov, posebne zneske za pasivno zaščito pred sovražnimi napadi iz zraka, povšali bi naj osebnne izdatke zaradi narasle draginje in Bog ve, kaj še pride. Kljub tem novim bremenom pa naj bi bili izdatki nižji, kakor so bili do sedaj, in znižale naj bi se tudi doklade, da bi bilo na ta način več davčne moči proste za državne potrebe. To je vse lepo, toda povejte nam, kako naj to naredimo! V zadnjem času sem čital, da se bo tudi trošarina od vina in žganja znižala za polovico. Torej bodo tudi ti dohodki manjši. Moral bi biti vseмогоčen, če bi hotel sestaviti tak proračun, ki naj bi izkazoval pri zvišanih izdatkih nižje doklade!

Naj navedem v številkah naš proračun za prihodnje leto, da bo vsak videl, kake nemogoče stvari se nam nalagajo. Do sedaj smo pobirali 90% doklado od davčnega predpisa 70.000 din in en dinar od litra vina. Lastnih dohodkov občina nima. Imeli pa smo v proračunu že sedaj skoraj same obvezne izdatke, ki jih pri najboljši volji ne moremo in tudi ne smemo znižati. Ali naj znižamo potnine in kredit za pisarniški material? Ta kredit že sedaj ni več zadostoval, saj imamo vedno več potov in vedno več novih tiskovin. Odplačevanje dolga in anuitete ne moremo znižati. Ceste in mostove moramo vsaj za silo vzdrževati in potrebujemo za to gramoz in drug material, ki ga nam nihče ne da zastonj. Delo na cestah vršimo itak že sedaj s kulukom. Višina prispevka za kmetijski sklad nam je predpisana, največ občinskih taks pa gre v veterinarski sklad. Občinskih revežev tudi ne moremo poslati živih pod zemljo! Pri najboljši volji ne vidim izdatka, ki bi ga lahko črtali ali znižali. Pač pa bi morali na novo vstaviti v proračun 10.000 din za pasivno zaščito, za

vojne obveznike vsaj 1000 din, za draginjske doklade 3000 din, za novega vojaškega referenta 5000 din, kar pomeni 20 % zvišanje občinske doklade. Če pa se bodo znižale še občinske trošarine za polovico, bo občina izgubila na dosedanjih dohodkih 22.000 din, kar bo zopet povišalo doklade za 30 %. Naša občina ne bo mogla znižati občinskih doklad, morala jih bo celo zvišati od 90 na 148 %, če bodo oblastva vztrajala pri svojih odredbah. Vseh teh povišanj pa bomo krivi, kakor še vedno do sedaj, mi župani, ker se po mnenju ljudstva ne znamo upreti novim odredbam. Sedaj pa naj kdo reče, če ni položaj župana dandanes res težaven in nič zavidanja vreden.

Marsikaj bi še imel povedati, pa naj bo za danes dovolj. Naj se pa še kdo drugi oglasi!

Uprašanja in odgovori

Proračunske tiskovine.

Med letošnjimi proračunskimi tiskovinami manjkata tiskovini: »Pregled ostvarjenih dohodkov in opravljenih izdatkov« in »Račun dohodkov in izdatkov«. Ali teh dveh tiskovin ni treba več izpolniti in priložiti proračunskemu spisu?

O. R.

Odgovor: Tiskovina »Pregled ostvarjenih dohodkov in opravljenih izdatkov« ni več predpisana. Izpolnitev te tiskovine je povzročila občinskim tajnikom največ truda, največkrat pa so bili napisani zneski v tiskovini navadne »hišne številke«, ki niso odgovarjale posameznim mesečnim dohodkom in izdatkom. Tako je postala ta tiskovina brez vsake praktične vrednosti. Ker je torej ta tiskovina odpadla, pa mora biti z vso ostroostjo in natančnostjo izpolnjena rubrika 8 proračunske tiskovine, to je: »dejansko prejeta — izdano — do dneva sklepa predloženega proračuna«. V to rubriko se prepišejo končni zneski posameznih pozicij in razdelilnika dohodkov in izdatkov za tekoče proračunsko leto. — Preden je občina predložila letni obračun krajevni kontroli — vse občine bi bile morale to storiti najkasneje zadnjega oktobra 1939 — je moral blagajnik prepisati tiskovino: »Račun dohodkov in izdatkov« (obrazec št. 17) za arhiv (glej priročnik »Občinsko blagajniško poslovanje« na str. 65). Zato je prejela vsaka občina to tiskovino v dveh izvodih. Ta prepis naj občine priložijo proračunskemu spisu kot prilogo št. 14. Če občine želijo, da se jim ta prepis vrne hkrati z odobrenim proračunom, naj to zabeležijo na spremnem poročilu.

Popravki volilnega imenika.

Neki dnevnik je prinesel dne 21. t. m. med političnimi beležkami javen poziv na svoje somišljenike, da naj v teku meseca januarja zahtevajo pri občinah volilne imenike, jih prepišejo in pregledajo ter zahtevajo popravek. Poziv pravi, da se sedaj imeniki ne popravljajo v reklamacijskem postopku, temveč zadošča, da se pri občini zahteva uradni popravek. Konča z grožnjo, da naj se občine, ki tej zahtevi ne bi ustregle, prijavijo pristojni sreski organizaciji stranke. — Mi neki, na omenjeni poziv stavljeni zahtevi nismo ustregli, ker smo mnenja, da je uradno popravljanje velikega imenika nekaj čisto drugega kakor reklamacijsko, ter da pri uradnem popravljanju nimajo volilci in njihove organizacije ničesar iskati. — Ali imamo prav? Obč. L.

Odgovor: Prečitali smo označeni javni poziv ter se čudimo, da je zakon o volilnih imenikih, ki je v veljavi že 8 let, poklicnim politikom tako malo znan. Seveda imate vi prav. Zahtevati uradni popravek je nemogoče, ker sta v teh besedah dva pojma, ki se drug drugega izključujeta. Volilec, oziroma

tisti »vsakdo«, o katerem govori § 8 zakona o volilnih imenikih, ima celih 11 mesecev časa in prilike, da zahteva popravek volilnega imenika, samo januar ne, ko popravlja imenik občina. Čim je imenik uradoma popravljen in od sodišča potrjen (začetek februarja), se takoj razgrne in ostane razgrnjen celo leto, ako izvezamo kratek rok tik pred volitvami (od 15. dneva po razpisu volitev pa do dneva volitev), kadar so volitve sploh razpisane. Če bi občina v tem času odklonila zahtevani popravek, ima odklonjeni pravico pritožbe na okrajno sodišče (§ 11). »Uradni« popravek pa se seveda ne more »zahtevati« in tudi ne vidimo vzroka, da bi se volilci jasno pozivali k takim zahtevam; saj imajo, kakor že rečeno, za popravljanje volilnih imenikov volilci časa enajst mesecev, občina pa samo enega.

Dohodki kmetijskega sklada.

V novi proračunski tiskovini pogrešamo posebne postavke za vrnjenih 25% plačanega oziroma odtegnjenega kmetijskega sklada. Tukajšnji sreski kmetijski odbor odtegne namreč od občinskih doklad celotni, v občinskem proračunu odobreni prispevek, od katerega potem občini vrne $\frac{1}{4}$ prispevka. Sedaj ne vemo, kje naj v razdelilniku ta dohodek knjižimo. O. S.

Odgovor: Kakor razvidimo iz gornjega vprašanja in kakor nam je drugače znano, ne postopajo vsi okrajni kmetijski odbori enotno. Nekateri odbori namreč odtegnejo od odobrenih prispevkov samo 75%, medtem ko nekateri odtegnejo 100% in razliko 25% občini vrnejo. Finančni uspeh je seveda v obeh primerih isti, različen je samo način knjiženja. Po tukajšnjem mnenju je bolj umesten drugi način, ko se odtegne celotni prispevek in se pozneje $\frac{1}{4}$ prispevka občini vrne, ker pride tukaj bolj do izraza znesek, s katerim lahko občine same razpolagajo za pospeševanje kmetijstva. Vrnjeno četrtno prispevka je knjižiti v razdelilniku pod posebno postavko 6/7 dohodkov, to so razni nepričakovani dohodki.

Kvalifikacija in odgovornost župana.

Za vse spise, tudi za važne in strogo poverljive, odgovarja župan. Kako pa naj nosi odgovornost župan v podeželskih občinah, ker ni strokovno usposobljen za reševanje takih spisov? Mislím, da ni nobena oblast upravičena zahtevati pravilne rešitve spisov od kmečkega župana, ker nima za to potrebne kvalifikacije. — Prosim za pojasnilo, ali je moje mnenje pravilno. O. P.

Odgovor: Iz gornjega vprašanja bi se dalo razbrati, da ste imeli kot župan občine P. sitnosti in vas je nadzorno oblastvo najbrž prijel zaradi kake nepravilnosti. Sedaj bi radi našli opravičilo za svoje nepravilno postopanje v tem, da kmečki župani ne morejo vsega znati, ker se od njih ne zahteva nikaka kvalifikacija. Ali ne čutite že sami, da tako opravičilo ne more držati? Župan je po § 84 z. o. predstavnik občine in šef občinske administracije ter mora kot tak nositi tudi vso odgovornost za dobro upravljanje občine. Bilo bi proti vsem načelom demokracije, če bi se zahtevala od župana posebna šolska oziroma uradniška kvalifikacija poleg one splošne, ki je predpisana v § 29 z. o. Po tem določilu ne morejo biti postavljene za kandidate na prvih šestih mestih kandidatne liste osebe, ki ne govorijo in pišejo službenega jezika. Pač pa moramo slej ko prej zahtevati, da bodo imeli občinski tajniki predpisano šolsko in strokovno izobrazbo, kajti ti so dolžni izdelovati pravilne rešitve, od župana pa se zahteva, da občinske uslužbenke vestno nadzoruje in da rešitve skrbno prečita, premisli in podpiše. Imamo župane, ki nimajo nobenih višjih šol, ki pa so se v času, ko opravljajo županske posle, že tako izborno izvežbali, da s svojim naravnim razumom zadenejo tudi v kočljivih primerih vedno tako rešitev, ki je z zakoni v skladu, občini pa v korist. — Bolj kočljiva je odgovornost župana v vojaških zadevah in vaša zagrenjenost izvira najbrž iz kake nepravilnosti v vojaških poslih. Tudi v vojaških poslih ne more imeti gola nepravilnost ali pomanjkljivost rešenega spisa kakih večjih neprijetnih posledic, pač pa je tudi vojaško oblastvo neizprosno, kadar gre za zanemarjanje službene dolžnosti. Zato bodite še prav posebno pri reševanju vojaških spisov kar najbolj natančni in pazljivi.